

Desirée Bela-Lobedee

AKTIBISTA AFROFEMINISTA



DIBULGATZAILEA ETA IDAZLEA

Betidanik pentsatu izan dut bizitzako erabaki anitz ez ditudala nik hartu: euren hartu nautela ni. *Negra flor* goitizenaekin blog bat sortu nuen 2011n eta edukietako batzuk biralak egin zirenean jende anitzengana iritsi ziren: nire eta alaben ilearen naturaltasuna berreskuratzeko prozesuan ikasten ari nintzena konpartitzeko beharra nuelako hasi nintzen. Sei hilabete geroago, YouTube-ko kanalarekin animatu nintzen eta afro-ondorengoaren inguruko gogoetak ere publikatu nituen bertan. Gaur egun 18 mila harpidedun baino gehiago ditudan arren nahiko geldirik dago kanala. Edozein modutan, urte hauetako guztietako edukiak ikusgai daude bertan, 300 bideo baino gehiago, guztira.

“Arrazakeria bizi garen gizartearen erritmo berean sofistikatu eta garatzen da”

Negra flor (Lore beltza) goitizenaekin egin zen ezagun Desirée Bela-Lobedee (Bartzelona, 1978) komunikatzaile eta aktibista afrofeminista. Egiturazko arrazakeria eraisteko bidea heziketa dela aldarrikatuz, hezkuntza komunitate sendoa sortu du sarean. *Público* eta RAC1 medioetako kolaboratzailea ere bada.

✂ SAIOA BALEZTENA 📷 JOAN HERRERA

Negra Flor blogaren bitartez murgildu zinen sarean. Zein zen atari horren erronka?

Beharragatik sortu nuen: nire ile naturala berreskuratzeko prozesuan ikasten ari nintzena erregistratu eta konpartitzeko beharra nuen. Nire lagun eta ibilbide luzeko blogari Gisela Sorokak gomendatu zidan atari hori irekitzea, idazten nuena gustuko zuen eta kasu egin nion. 2011 inguruan izan zen eta garai hartan ez zegoen gazteleraz gisa hartako blogik. *Afrohair.es* ataria aurkitu nuen bakarrik, eta horregatik pentsatu nuen egitasmo interesgarria izan zitekeela.

2018an Ser mujer negra en España liburua argitaratu zenuen. Nola bizitu duzu zuk?

Emakume beltza izatea da nik munduan egoteko dudako modua. Nire nortasunaren dibertsitateak errealitatea ikuspuntu desberdinetatik ulertzea ahalbidetzen dit eta uste dut hori sekulako abantaila dela. Bertzalde, emakume beltza izan eta Espainian bizitzeak gizaratearen

iruditeriaren haustura etengabea dakar. Egiten dugun edozein gauzak ekartzen du jendearen iruditeriaren haustura: doinu “afrikarrik” gabe gaztelaniaz solas egitetik hasi –noski, bertako hizkuntza gehiago solastatzen badituzu, jendearen harridura areagotzen da–, eta unibertsitateko ikasketak izatera arte... Gisa horretako makina bat kontuekin borrokatu behar izaten dugu egunero.

Zenbateraino hobetu da testuingurua azken urteotan?

Sineskorregia iruditzen zait egoera hobetu dela pentsatzea. Arrazakeria, desagertzetik urrun, bizi garen gizartearen erritmo berean sofistika-tu eta garatzen delako. Are gehiago, gaur egun, arrazakeria estrukturalak nola operatzen duen jakiteko eskura dugun informazio guztiarekin, albo batera utzi eta existitzen dela ukatzea dagoeneko ez da ezjakintasun kontua: hamarkada anitzetan komunitate afrikar eta afro-ondorengoek nabarmendu duguna ukatzeko erabaki kontzientea baizik.



“Muturreko eskuinaren gorakadak legitimatu ditu orain arte ezkutuan egiten ziren diskurtso arrazistak”.

Muturreko eskuinaren gorakada bizi dugu orain. Nola eragin du horrek?

Muturreko eskuinaren gorakadak legitimatzen ditu orain arte ezkutuan egiten ziren diskurtso arrazistak: gaur egun aurpegia erakutsiz, paparra ateraz eta lotsarik gabe solas egiteko zilegitasuna dute. Baina, politikei dagokionez, ezin dugu erran arrazakeriaren kontra galdu dugunik. Hala ere, egia da orain, adibidez, Tratu Berdintasunaren Zuzendari Nagusia Rita Bosah den arren, eta Antumi Toasijé Arrazakeriaren eta Etniaren Bazterketaren Kontrako Kontseiluaren presidente izendatu duten arren, bide luzea dagoela egiteko.

Minorías liburua argitaratu berri duzu. Nola sortu zen?

Nire editoreak proposatu zidan bigarren liburua bat idaztea eta, bertzeak bertze, gutxiengoez mintzatzea iradoki zuen. Hortik aurrera, ideia gorpuzten hasi nintzen, gutxiengoak anitz direlako, eta ikuspuntu egokia bilatu nahi nuen. Baztertuta eta estigmatizatuta dauden pertsona taldeen bizipenak ikusarazteko helburuz egin dut lan hau.

Saiakeran bazterketa egoerak pairatzen dituzten emakumeekin solastatu zara. Nolako izan da prozesua?

Elkarrizketak aberasgarriak izan dira. Anitz ikasi dut emakumeen bizipenak aditzen. Eta idaztea erronka bat izan da, 2020a markatu duen testuinguru pertsonal eta orokorragatik. Hala eta guztiz ere, idazteko prozesua ere aberasgarria izan da.

Bertze proiekturik baduzu orain eskuartean?

Liburuaren promozioa egiteaz gain, sareko hezkuntza komunitatera eta ikastaroetara bideratzen dut energia guztia. 2019az geroztik kudeatzen ditudan eztabaidaguneak dira, eta aurrerantzean ere jarraitu nahi dut arrazakeria eraisteko hezteko eta ikastea garrantzitsua iruditzen zaienei espazio hori ematen.

Aurreiritziak eraisteko jendeak bertzeon oinetakoetan jartzea ezinbertzekoa da zure ustez.

Ez da ariketa xamurra!

Inolaz ere ez. Kontuan izan beharra dago dakigun guztia horrela ikasi dugulako dakigula. Arrazismoaren kontrako hezi-

keta afrofeministak ikuspuntu desberdin bat eskaintzen du, ez bakarrik erro sakonak dituen ikasketen inguruan, baizik eta baita hagitz sakonak eta jarauntsiak izan diren sinesmen kolektiboen inguruan ere. Gisa honetako gaien inguruko ikusmolde desberdinak eskaintzeak usteen egitura kolokan jartzen du eta ohikoa da erresistentziak aurkitzea...

Amaitu aurretik, feminismoak ere badu zer ikasia honetan, ezta?

Zalantzarik gabe, feminismoak ere asko du berrikusteko. Hasteko, feminismoez hitz egiten hasi beharko ginatke, alegia, ulertuz emakume eta feminitate guztien ikuspuntuak behar dituen mugimendua dela hau. Feminismo bakarrak ez gaitu denok ordezkatzeko, gutako bakoitzak aldarrikapen desberdinak dituen heinean. Eta abiapuntu hori, emakume zuri, cis edo klase erdikoak ez garenok epaituak izan ohi garen bezala, zatiketarik sortzetik urruti, indargune gisa ulertu beharko genuke. Gainontzeko aldarrikapenak eta eskariak sostengatuz emakumeen esku-bideei mesede egingo diegu, sozialki justuagoa izango den gizarte bat bermatzen dugun bitartean. ●